

Justitieutskottets betänkande 2020/21:JuU32

Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens arbete i utsatta områden

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna och avslår motionsyrkandena.

Riksrevisionen har granskat Polismyndighetens arbete i utsatta områden och funnit att det inte är fullt ut ändamålsenligt. I rapporten lämnar Riksrevisionen rekommendationer till Polismyndigheten.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att Riksrevisionens granskning är ett värdefullt bidrag i Polismyndighetens pågående arbete i utsatta områden. Utskottet ser även positivt på de åtgärder som regeringen och Polismyndigheten har vidtagit och avser att vidta med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

I betänkandet finns nio reservationer (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Skrivelse 2020/21:108 Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens arbete i utsatta områden.

16 yrkanden i följdmotioner.

Åtta yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens arbete i utsatta områden	6
Reservationer	17
1. Regeringens styrning av Polismyndighetens arbete i utsatta områden, punkt 1 (M, C, KD, L)	17
2. Klassificering av utsatta områden, punkt 2 (M, SD, KD)	18
3. Fler områdespoliser, punkt 3 (SD)	18
4. Uppföljning av Polismyndighetens interna mål, punkt 4 (KD)	19
5. Kamerabevakning, punkt 5 (M, SD, KD)	19
6. Sekretess mellan myndigheter, punkt 6 (M, SD, KD)	20
7. Polismyndighetens strategiska planering, styrning m.m., punkt 7 (V)	20
8. Administrativt it-stöd, punkt 8 (V)	21
9. Polisens arbetsmetoder och åtgärder i utsatta områden, punkt 9 (V)	22
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	24
Skrivelsen	24
Följdmotionerna	24
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	25

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens styrning av Polismyndighetens arbete i utsatta områden

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3887 av Johan Hedin och Helena Vilhelmsson (båda C) och

2020/21:3889 av Johan Pehrson m.fl. (L).

Reservation 1 (M, C, KD, L)

2. Klassificering av utsatta områden

Riksdagen avslår motion

2020/21:3892 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 1.

Reservation 2 (M, SD, KD)

3. Fler områdespolisier

Riksdagen avslår motion

2020/21:3891 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 3 (SD)

4. Uppföljning av Polismyndighetens interna mål

Riksdagen avslår motion

2020/21:3892 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 2.

Reservation 4 (KD)

5. Kamerabevakning

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3891 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 3 och

2020/21:3892 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 3.

Reservation 5 (M, SD, KD)

6. Sekretess mellan myndigheter

Riksdagen avslår motion

2020/21:3891 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 6 (M, SD, KD)

7. Polismyndighetens strategiska planering, styrning m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:91 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 1 och

2020/21:3883 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 7 (V)

8. Administrativt it-stöd

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:91 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 2 och
2020/21:3883 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 8 (V)

9. Polisens arbetsmetoder och åtgärder i utsatta områden

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:91 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 6,
2020/21:449 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkandena 1, 2, 5,
6 och 8 samt
2020/21:3883 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkandena 3–8.

Reservation 9 (V)

10. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2020/21:108 till handlingarna.

Stockholm den 10 juni 2021

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Johan Forssell (M), Petter Löberg (S), Louise Meijer (M), Adam Martinen (SD), Maria Strömkvist (S), Linda Westerlund Snecker (V), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Joakim Sandell (S), Carina Ödebrink (S), Johan Pehrson (L), Bo Broman (SD), Ingemar Kihlström (KD), Helena Vilhelmsson (C), Mats Berglund (MP) och Gudrun Brunegård (KD).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse 2020/21:108 Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens arbete i utsatta områden. I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser som Riksrevisionen har gjort i rapporten Rätt insats på rätt plats – polisens arbete i utsatta områden (RiR 2020:20).

Riksrevisionen överlämnade rapporten till riksdagen den 23 oktober 2020, som i sin tur överlämnade rapporten till regeringen den 10 november 2020. Regeringen överlämnade sedan sin skrivelse till riksdagen den 4 mars 2021.

Fem följdmotioner med sammanlagt 16 motionsyrkanden har väckts med anledning av skrivelsen. I ärendet behandlas även åtta motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21. Förslagen i motionerna finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens arbete i utsatta områden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. Polismyndighetens arbete i utsatta områden, strategisk planering och it-stöd inom myndigheten samt sekretess mellan myndigheter och lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

Jämför reservation 1 (M, C, KD, L), 2 (M, SD, KD), 3 (SD), 4 (KD), 5 (M, SD, KD), 6 (M, SD, KD), 7 (V), 8 (V) och 9 (V).

Riksrevisionens granskning

Bakgrund

Riksrevisionen har granskat om Polismyndighetens arbete i utsatta områden är ändamålsenligt. Granskningen har redovisats i rapporten Rätt insats på rätt plats – polisens arbete i utsatta områden (RiR 2020:20).

Granskningen avser tidsperioden från ikraftträdandet av den nybildade Polismyndigheten 2015 fram till juni 2020 och svarar på fyra delfrågor:

- Är Polismyndighetens metod för att identifiera utsatta områden relevant och tillförlitlig?
- Har regeringen genom sin styrning av Polismyndigheten gjort det möjligt för polisen att arbeta effektivt i utsatta områden?
- Har Polismyndigheten gjort det möjligt för polisen som tjänstgör i utsatta områden att arbeta effektivt?
- Är polisens arbetssätt effektivt och anpassat till läget i utsatta områden?

Riksrevisionens iakttagelser

Polismyndighetens styrning

Riksrevisionen bedömer att Polismyndighetens arbete i utsatta områden inte är fullt ut ändamålsenligt. Riksrevisionen pekar bl.a. på att det finns brister i den metod som Polismyndigheten använder för att identifiera utsatta områden. I granskningen beskrivs hur metoden delvis bygger på subjektiva skattningar av områdenas problematik, vilket innebär att likartade problem kan bedömas olika beroende på vem som gör bedömningen. Detta innebär att områdena inte kan jämföras med varandra och att det sett över tid inte är möjligt att dra några säkra slutsatser om antalet utsatta områden ökar eller minskar. Därutöver saknas rutiner för hur metodstödet ska användas på ett enhetligt sätt, och den

lokala tillämpningen varierar. Riksrevisionen konstaterar också att Polismyndighetens metod för att identifiera utsatta områden utgör ett stöd för lokalpolisområdena i arbetet med att skapa lokala lägesbilder och att listan över utsatta områden har bidragit till att synliggöra de problem som finns i vissa områden.

I granskningen beskrivs att Polismyndigheten har tagit fram relevanta strategier och rekommendationer för hur Polismyndigheten ska arbeta i utsatta områden. Riksrevisionen bedömer att åtgärderna har ökat förutsättningarna för Polismyndigheten att arbeta effektivt i utsatta områden.

Riksrevisionens granskning visar att det finns en del brister i Polismyndighetens finansiella styrning när det gäller utsatta områden. Enligt Riksrevisionen följer Polismyndigheten inte upp resursfördelningen till de utsatta områdena på ett sätt som gör det möjligt att beskriva hur stor del av resurstillskotten som faktiskt kommer utsatta områden till del. Riksrevisionen konstaterar att det, trots att en tredjedel av de senaste årens resurstillskott till Polismyndigheten har fördelats till lokalpolisområden som har utsatta områden, därför inte är möjligt att följa om resurserna går till de utsatta områden där de behövs mest. Riksrevisionen har också följt upp rikspolischefens beslut om att det ska finnas en områdespolis per 5 000 invånare och konstaterar att detta inte är genomfört i en tredjedel av de lokalpolisområden som har utsatta områden.

Vidare bedömer Riksrevisionen att de polismän som tjänstgör i utsatta områden har anpassat sitt arbetssätt och arbetar enligt beprövade metoder i den omfattning som är möjlig sett till resurssituationen. Riksrevisionen har identifierat vissa förändringar som skulle underlätta för Polismyndigheten att bli mer effektiv. Inom såväl socialtjänsten som Polismyndigheten finns personer som beskriver att sekretessen leder till osäkerhet om vilken information som kan delas och inte, vilket enligt Riksrevisionen begränsar effektiviteten i samverkan. Riksrevisionen ser därmed positivt på det faktum att regeringen har gett Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag att undersöka förutsättningarna att dela information mellan olika aktörer i arbetet med att förebygga brott och bedöma om det finns eventuella utvecklingsbehov.

Riksrevisionen beskriver slutligen att det råder brist på viss teknisk utrustning i form av bevakningskameror och kroppsburna kameror i utsatta områden och anser att Polismyndigheten bör prioritera utbyggnaden av bevakningskameror i utsatta områden och fördelningen av kroppsburna kameror till de polismän som tjänstgör där.

Regeringens styrning

Riksrevisionens bedömning är att regeringen genom sin styrning av Polismyndigheten har ökat förutsättningarna för att Polismyndigheten ska kunna arbeta effektivt i utsatta områden. Riksrevisionen bedömer att regeringen på flera sätt har prioriterat Polismyndighetens arbete i utsatta områden och att det finns och har funnits en tydlig ambition om att försöka vända utvecklingen i dessa områden.

I granskningen beskrivs att regeringen har genomfört en omfattande förstärkning av anslaget till Polismyndigheten för att möjliggöra rekrytering av fler polisanställda. Regeringen har också i övrigt styrt Polismyndigheten genom att ställa krav på att det ska finnas områdespoliser som arbetar fredat med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i samtliga lokalpolisområden. Regeringen har dessutom begärt uppföljning av situationen i utsatta områden samt beslutat om flera uppdrag i syfte att komma till rätta med missförhållandena där.

Riksrevisionens rekommendationer

Riksrevisionen rekommenderar Polismyndigheten att

- Öka tillförlitligheten i den process som används för att identifiera utsatta områden. Det kan t.ex. handla om att se över bedömningskriterierna och ta fram rutiner för hur metodstödet ska användas på ett enhetligt sätt.
- Följa upp hur många områdespoliser som fördelas till utsatta områden, både för att säkerställa att beslutet om minst en områdespolis per 5 000 invånare i utsatta områden uppfylls och för att analysera behovet.
- Säkerställa tillgång till sådan teknisk utrustning som behövs för att kunna arbeta effektivt i utsatta områden. Det kan t.ex. handla om att påskynda utbyggnaden av bevakningskameror och fördelningen av kroppsburna kameror.

Riksrevisionen lämnar inga rekommendationer till regeringen.

Regeringens skrivelse

Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser

Problematiken i utsatta områden är en av regeringens högst prioriterade frågor och det är av stor vikt att Polismyndighetens arbete i dessa områden bedrivs effektivt. Regeringen välkomnar Riksrevisionens granskning och bedömer sammanfattningsvis att den är ett värdefullt bidrag för Polismyndighetens pågående arbete i utsatta områden. Det är enligt regeringen glädjande att regeringens ambitioner och prioriteringar när det gäller utsatta områden framkommer i Riksrevisionens granskning.

När det gäller Riksrevisionens kritik av Polismyndighetens metod för att identifiera utsatta områden anför regeringen att den har tagit itu med frågan och i Polismyndighetens regleringsbrev för 2021 gett myndigheten i uppdrag att uppdatera lägesbilden och i så stor utsträckning som möjligt använda sig av objektiva kriterier, för att öka jämförbarheten. Utöver lägesbilden ska myndigheten ge en samlad bild av vilka polisiära åtgärder som vidtas i de utsatta områdena samt beskriva hur det fortsatta arbetet ska bedrivas. Regeringen ser positivt på att det pågår ett arbete på Polismyndigheten med att utveckla metodstödet.

När det gäller frågan om uppföljning av resursfördelningen till de utsatta områdena konstaterar regeringen att polisära resurser inte alltid är placerade i det geografiska område där de verkar, vilket försvårar uppföljningen av resursfördelning på lokal nivå. En tydlig och långsiktig polisär lokal närvaro är enligt regeringen en viktig faktor för att vända utvecklingen i utsatta områden. Därför har regeringen gett Polismyndigheten i uppdrag i regleringsbrevet för 2021 att redovisa hur resurser fördelas i utsatta områden. Polismyndigheten har också fått i uppdrag att redovisa i vilken omfattning det finns områdespoliserna på lokalpolisområdesnivå och vad som görs för att dessa ska få större möjligheter att arbeta långsiktigt med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete, utan att tas i anspråk för annan verksamhet. Fördelningen av områdespoliserna i utsatta områden ska särskilt redovisas.

När det gäller kamerabevakning uppfattar regeringen att Polismyndigheten arbetar aktivt med att expandera sitt kamerabestånd och utveckla sin kameraplattform och ser positivt på det arbetet. Regeringen har i regleringsbrevet för 2021 gett Polismyndigheten i uppdrag att beskriva sitt arbete med kamerabevakning, och av redovisningen ska särskilt framgå hur arbetet fortskrider i de utsatta områdena.

Frågan om sekretess vid informationsutbyte mellan socialtjänsten och Polismyndigheten är uppmärksammas av regeringen, som noterar att uppdraget till Brå nämns av Riksrevisionen som en adekvat åtgärd.

Genom den aktuella skrivelsen anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Polismyndighetens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser

Regeringen har inhämtat underlag från Polismyndigheten om hur myndigheten ser på rapportens slutsatser och rekommendationer samt vilka åtgärder som planeras på området.

Polismyndigheten delar Riksrevisionens bedömning om behovet av att öka tillförlitligheten i den metod som används för att identifiera utsatta områden. Polismyndigheten har som ambition att integrera objektiva kriterier och att utveckla de subjektiva bedömningarna i lägesbilderna. För att utveckla den metod som används vid framtagandet av lägesbilderna har ett nytt it-stöd utvecklats, som kommer att användas inför den lägesbild som Polismyndigheten ska redovisa till regeringen under 2021. Polismyndigheten ska också förtydliga rutinerna i inhämtningen av underlag till lägesbilderna och i detta arbete kommer erfarenheter från tidigare inhämtning och slutsatserna från Riksrevisionens granskning att beaktas.

Polismyndigheten anser dock att tidigare bedömningar av utsatta områden trots allt har haft en sådan kvalitet att de har fångat svårbeskrivna aspekter av verkligheten som objektiva skattningar inte fullt hade kunnat tillgodose.

Samstämmigheten över tid i beskrivningar och bedömningar av områdena är ett exempel som pekar på detta.

Polismyndigheten delar vidare Riksrevisionens slutsats om att den nuvarande uppföljningen av områdespolisverksamheten behöver utvecklas, i utsatta områden såväl som i verksamheten som helhet. Polismyndigheten anser att en förutsättning för en ändamålsenlig uppföljning är att det faktiska innehållet i områdespolisernas arbetsuppgifter ensas och samtidigt balanseras mot behoven på lokal nivå, vilket myndigheten har påbörjat ett arbete med.

Polismyndigheten delar också Riksrevisionens uppfattning om att fasta bevakningskameror och kroppsburna kameror är effektiva tekniska hjälpmedel för myndighetens arbete i utsatta områden. Med anledning av att efterfrågan är större än den takt i vilken Polismyndigheten kan anskaffa och installera utrustning har myndigheten en nationell prioriteringsordning där särskilt utsatta områden har hög prioritet när det gäller både etablering av fast kamerabevakning och tilldelning av kroppskameror.

Motionerna

Regeringens styrning av Polismyndighetens arbete i utsatta områden

I kommittémotion 2020/21:3889 av Johan Pehrson m.fl. (L) begärs att regeringens styrning av Polismyndigheten ska stärkas för att förbättra myndighetens arbete i utsatta områden och åtgärda de brister som framkommit i Riksrevisionens rapport. Ett liknande förslag finns i motion 2020/21:3887 av Johan Hedin och Helena Vilhelmsson (båda C).

Klassificering av utsatta områden

Enligt kommittémotion 2020/21:3892 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 1 bör brottskadeindex användas i polisens metodarbete för att klassificera utsatta områden.

Fler områdespoliser

I kommittémotion 2020/21:3891 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 1 efterfrågas fler områdespoliser. Enligt motionärerna behöver Polismyndigheten ytterligare resurser för att kunna realisera målet om en områdespolis per 5 000 invånare.

Uppföljning av Polismyndighetens interna mål

I kommittémotion 2020/21:3892 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 2 efterfrågas bättre uppföljning av de interna målen hos Polismyndigheten. Motionärerna framhåller vikten av att de mål som uppställs är mätbara och nåbara.

Kamerabevakning

I kommittémotionerna 2020/21:3891 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 3 och 2020/21:3892 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 3 begärs att polisens tillgång till kamerabevakning i form av bevakningskameror och kroppsameror ska utökas.

Sekretess mellan myndigheter

I kommittémotion 2020/21:3891 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 2 efterfrågas att en utredning ska tillsättas med uppdrag att göra en översyn av sekretessreglerna mellan Polismyndigheten och andra myndigheter, i syfte att åstadkomma starkare och tydligare sekretessbrytande bestämmelser.

Polismyndighetens strategiska planering, styrning m.m.

I kommittémotion 2020/21:91 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 1 anförs att regeringen bör ge Polismyndigheten i uppdrag att stärka förmågan till strategisk planering, styrning och verksamhetsutveckling samt att utveckla uppföljningen och att stärka det lokala polisarbetet. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2020/21:3883 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 1.

Administrativt it-stöd

I kommittémotion 2020/21:91 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 2 anförs att regeringen bör ge Polismyndigheten i uppdrag att vidta åtgärder för att ge poliser i yttre tjänst tillgång till modernt administrativt it-stöd. Ett likalydande yrkande finns i kommittémotion 2020/21:3883 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 2.

Polisens arbetsmetoder och åtgärder i utsatta områden

Enligt kommittémotion 2020/21:91 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 6 bör regeringen ge Polismyndigheten i uppdrag att utvärdera polisens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetsmetoder, t.ex. bilpatrullering. Motionärerna framhåller vikten av att polisens arbetsmetoder baseras på forskning och utvärderingar som visar att metoden faktiskt fungerar när det gäller att förebygga brott och skapa större trygghet hos befolkningen, vilket enligt motionärerna kan ifrågasättas när det gäller bilpatrullering.

I kommittémotion 2020/21:449 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 1 efterfrågas att polisens arbete med medborgarlöften utvecklas till att omfatta frågan om att människor inte ska bemötas eller behandlas på ett speciellt sätt enbart på grund av sitt ursprung.

I samma motion yrkande 2 anför motionärerna att regeringen bör ge Brå i uppdrag att göra en kartläggning av landets socialt utsatta områden och relevanta aktörer samt sprida fasmodellen som arbetssätt till dessa områden. I yrkande 5 efterfrågar motionärerna att regeringen ska ta initiativ till att inrätta

lokala sociala insatsgrupper i syfte att minska skjutningar, dödligt våld och gängkriminalitet. Vidare menar motionärerna i yrkande 6 att regeringen bör ge Brå i uppdrag att ta fram riktlinjer för konkreta förebyggande insatser på lokal nivå och vid behov bistå med hjälp och vägledning för att arbetet i de lokala sociala insatsgrupperna ska komma igång. Slutligen begär motionärerna i yrkande 8 att regeringen bör ta initiativ till att inrätta särskilda trygghetszoner med trygghetsvårdar i socialt utsatta områden.

Förslag som är likalydande med de som redovisats ovan finns i kommittémotion 2020/21:3883 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkandena 3–8.

Tidigare riksdagsbehandling

Riksdagen riktade 2016 tillkännagivanden till regeringen om fler områdespoliser och kommunpoliser samt om polisens närvaro i brottsutsatta områden (bet. 2016/17:JuU1 s. 67 f., rskr. 2016/17:90). Riksdagen har även riktat flera tillkännagivanden till regeringen om betydelsen av en lokalt förankrad, närvarande och synlig polis i hela landet, senast hösten 2017 (bet. 2017/18:JuU1 s. 89 f., rskr. 2017/18:92). I samma betänkande (s. 86) föreslog utskottet ett tillkännagivande om tydliga och mätbara mål, och anförde följande:

Utskottet anser i likhet med regeringen att resultatet i den brottsutredande verksamheten inte lever upp till förväntningarna, och att det är oroande att kvaliteten och produktiviteten i utredningsarbetet har försämrats. En större effektivitet i polisorganisationen är enligt utskottet av största angelägenhet. Polismyndigheten har, som regeringen framhåller, här ett särskilt ansvar för att öka effektiviteten i utredningsarbetet. För att öka effektiviteten och uppnå en större likvärdighet över landet när det gäller arbetssätt, brottsutredningars kvalitet och utredningsresultat måste uppföljningen av polisens resultat förbättras. För detta krävs enligt utskottet att Polismyndigheten har tydliga och mätbara mål för verksamheten. Dessa mål måste också följas upp såväl internt inom myndigheten som av en extern aktör.

Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2017/18:92). Tillkännagivandet redovisades som slutbehandlat i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 4 s. 37 f.). I samband med behandlingen av budgetpropositionen avstyrkte utskottet ett motionsyrkande om att åtgärderna inte var tillräckliga och att yrkandet därför borde redovisas som öppet och inte som slutbehandlat (bet. 2020/21:JuU1 s. 41). Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2020/21:124).

Utskottet avstyrkte hösten 2018 ett motionsyrkande om att införa kroppskameror som en del av polisens standardutrustning (bet. 2018/19:JuU1 s. 21 f.). Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2018/19:73). Utskottet har därefter behandlat ett likalydande motionsyrkande förenklat.

När det gäller översyn av sekretesslagstiftningen i syfte att öka möjligheterna att dela information mellan myndigheter och Polismyndigheten, har utskottet vid ett flertal tillfällen avstyrkt liknande yrkanden som det som

nu behandlas. I samband med behandlingen av regeringens proposition Ett effektivare informationsutbyte mellan polis och socialtjänst vid samverkan mot terrorism (prop. 2019/20:123) avstyrkte utskottet ett antal motionsyrkanden om ytterligare möjligheter till sekretessbrytande informationsutbyte och översyn av regelverket (bet. 2019/20:JuU35 s. 12 f.). Utskottet konstaterade att varje ny sekretessbrytande bestämmelse bör utformas utifrån en avvägning mellan effektivitet, integritet och rättssäkerhet. Även med hänsyn till det starka samhällsintresse som motiverade de lagförslag som behandlades i betänkandet fann utskottet inte skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motionerna. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2019/20:321).

Konstitutionsutskottet behandlade under våren 2021 nio motionsyrkanden från allmänna motionstiden om en översyn av sekretesslagstiftningen för att underlätta informationsutbyte mellan myndigheter, bl.a. i brottsbekämpande syfte (bet. 2020/21:KU19). Konstitutionsutskottet konstaterade (s. 17) att det faktum att sekretess gäller också mellan myndigheter och mellan självständiga verksamhetsgrenar inom en myndighet motiveras av skyddet för den enskildes integritet. Ett samarbete mellan myndigheter kan emellertid i många situationer vara nödvändigt exempelvis för att värna den enskildes rättssäkerhet eller hälsa eller för att bekämpa brott. För att ett sådant samarbete inte ska omöjliggöras finns genom ett stort antal sekretessbrytande bestämmelser redan i dag möjligheter till informationsutbyte mellan och inom myndigheter. Mot den bakgrunden ansåg konstitutionsutskottet att det inte fanns skäl för riksdagen att ta sådana initiativ som efterfrågades i motionerna. Riksdagen följde konstitutionsutskottets förslag (prot. 2020/21:91).

När det gäller sociala insatsgrupper tillkännagav riksdagen för regeringen våren 2017 att sådana på olika sätt borde användas i ökad omfattning (bet. 2016/17:JuU21 s. 13 f., rskr. 2016/17:224). Under våren 2020 behandlade utskottet ett motionsyrkande om att inrätta sociala insatsgrupper som var likalydande med det som nu behandlas (bet. 2019/20:JuU30 s. 8 f.). Med hänvisning till att det tidigare tillkännagivandet inte var slutbehandlat saknades det enligt utskottet anledning att på nytt göra ett tillkännagivande, varför motionsyrkandet avstyrktes. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2019/20:177). Tillkännagivandet redovisades som slutbehandlat i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 4 s. 42 f.) och utskottet hade inget att invända mot redovisningen (bet. 2020/21:JuU1 s. 41).

Våren 2020 behandlade utskottet ett yrkande om uppdrag att ta fram riktlinjer för förebyggande insatser på lokal nivå och bistå sociala insatsgrupper likalydande med det som nu behandlas (bet. 2019/20:JuU25 s. 77 f.). Utskottet konstaterade att situationen i de särskilt utsatta områdena även fortsättningsvis var en högt prioriterad fråga och redogjorde för pågående arbete. Mot denna bakgrund var utskottet inte berett att ställa sig bakom förslagen om olika åtgärder i särskilt utsatta områden och mot gängkriminalitet, och avstyrkte samtliga motionsyrkanden i avsnittet. I samma betänkande (s. 23) avstyrkte utskottet ett motionsyrkande om åtgärder för att ge poliser i

yttrande tjänst bättre tillgång till administrativt stöd, liknande det som nu behandlas. Utskottet noterade att det pågick ett flertal projekt inom Polismyndigheten för att förbättra det administrativa stödet till poliser samt förbättra it-systemen och uttalade att det inte hade framkommit något som gav anledning att göra ett sådant tillkännagivande. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2019/20:256).

Kompletterande information

I Polismyndighetens årsredovisning för 2020 (s. 50 f.) beskrivs vissa åtgärder som har vidtagits och arbetsmetoder som har tillämpats i utsatta områden. När det gäller den s.k. fasmodellen anges att den visat på positiva effekter där den har använts. Grunden för fasmodellen är att ett område kan befinna sig i tre olika faser och att varje fas har olika förutsättningar för såväl brottsbekämpande som förebyggande arbete. I första fasen prioriteras arbetsmetoder som innebär en stark polisiär närvaro och reaktiva åtgärder för att successivt under kommande faser kunna etablera långsiktigt förebyggande aktiviteter och slutligen skapa ett ökat förtroende och legitimitet bland medborgarna i området.

Under 2021 påbörjade Brå ett arbete med att vidareutveckla fasmodellen och göra den mer lättillgänglig och användarvänlig. Vidareutvecklingen ska ske genom insamlande av erfarenheter, genomgång av tidigare forskning samt interna och externa seminarier. Arbetet ska redovisas 2022 och slutprodukten ska bli en skrift som beskriver fasmodellen och ger vägledning till hur den kan användas.

I november 2019 gav regeringen Brå i uppdrag att undersöka vilka förutsättningar som finns för informationsdelning mellan olika aktörer inom ramen för brottsförebyggande samverkan. Fokus i uppdraget låg främst på möjligheterna att dela information mellan polis och kommuner i deras arbete med att förebygga brott hos barn och unga. I uppdraget ingick att utvärdera tillämpning och utvecklingsbehov av den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 18 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, som gäller unga upp till 21 år. I februari 2021 redovisade Brå uppdraget genom rapporten Informationsdelning mellan socialtjänst och polis, i brottsförebyggande arbete med barn och unga (rapport 2021:1). Brås slutsats av utvärderingen av tillämpningen är att bestämmelsen i 10 kap. 18 a § OSL inte tillämpas fullt ut. Brå bedömer att aktörer upplever att sekretessen ofta utgör ett hinder för informationsdelning i det brottsförebyggande arbetet, men att problemen inte nödvändigtvis skulle lösas genom ny lagstiftning. Ett första steg vore enligt Brå att tillmötesgå kraven på förtydliganden om hur lagstiftningen bör tolkas och tillämpas i praktiken. Vidare förordar Brå att de berörda myndigheterna, som Socialstyrelsen, Skolverket, Polismyndigheten och Statens institutionsstyrelse, tar fram tydligare vägledningar och riktlinjer för hur de sekretessbrytande bestämmelserna kan tolkas i det vardagliga arbetet. Brå föreslår även att en nationell professionsöverskridande och

gemensam utbildning tas fram, i syfte att höja kunskapsnivån hos enskilda handläggare och de stödfunktioner som de kan vända sig till, t.ex. jurister. Brå bedömer också att det behövs nationella riktlinjer för delning av sekretess-belagd information mellan kommuner.

Utskottets ställningstagande

Situationen i utsatta områden ställer särskilda krav på polisens förmåga. Brottligheten är högre än i andra områden och de som bor där är mindre trygga. Ofta råder en tystnadskultur och de som utsätts för eller bevittnar brott kan vara rädda för att tala med polisen. Polismyndigheten behöver därför se till att det finns poliser som kan arbeta långsiktigt utifrån anpassade och beprövade arbetsmetoder i dessa områden. Riksdagen och regeringen har i flera år haft en tydlig ambition att vända utvecklingen i utsatta områden, vilket också är bakgrunden till Riksrevisionens granskning.

Riksrevisionens samlade slutsats av granskningen är att Polismyndighetens arbete i utsatta områden inte är fullt ut ändamålsenligt. Utskottet delar denna uppfattning och anser i likhet med regeringen att Riksrevisionens granskning utgör ett värdefullt bidrag i Polismyndighetens pågående arbete i utsatta områden.

I skrivelsen redogörs för åtgärder som regeringen och Polismyndigheten har vidtagit och avser att vidta med anledning av Riksrevisionens iakttagelser. Utskottet ser positivt på de redovisade åtgärderna och bedömer att de innebär att Riksrevisionens rekommendationer till Polismyndigheten tas om hand på ett adekvat sätt. Utskottet noterar att Riksrevisionen har bedömt att regeringens styrning har varit effektiv och inte lämnat några rekommendationer till regeringen i rapporten. Mot den bakgrunden finns det enligt utskottet inte skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av förslagen i motionerna 2020/21:3887 (C) och 2020/21:3889 (L) om att stärka regeringens styrning av Polismyndighetens arbete i utsatta områden. Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

När det gäller metoden för att identifiera utsatta områden noterar utskottet att arbete pågår med att utveckla metodstödet och att Polismyndigheten i regleringsbrevet för 2021 har fått i uppdrag att uppdatera lägesbilden och använda objektiva kriterier i så stor utsträckning som möjligt. Utskottet anser att detta arbete inte bör föregripas och är därför inte berett att ställa sig bakom förslaget i motion 2020/21:3892 (KD) yrkande 1 om att använda ett brottsska-deindex för att klassificera utsatta områden. Motionsyrkandet avstyrks.

Utskottet ser allvarligt på de brister som Riksrevisionen har identifierat när det gäller uppföljningen av resursfördelningen till utsatta områden. Utskottet instämmer i uppfattningen i motion 2020/21:3892 (KD) yrkande 2 om vikten av att Polismyndighetens interna mål är mätbara. Utskottet utgår från att Polismyndigheten kommer att beakta Riksrevisionens iakttagelser i myndighetens arbete med att uppställa nya interna mål för verksamheten. Vidare noterar utskottet att Polismyndighetens regleringsbrev för 2021 innehåller

återrapporteringskrav om antalet områdespoliserna på lokalpolisområdesnivå och fördelningen av områdespoliserna i utsatta områden. Mot denna bakgrund finner utskottet inte anledning att ta initiativ med anledning av förslagen om fler områdespoliserna och om bättre uppföljning av Polismyndighetens interna mål. Motionerna 2020/21:3891 (SD) yrkande 1 och 2020/21:3892 (KD) yrkande 2 avstyrks därför.

Utskottet delar uppfattningen att polisens tillgång till kroppsburna kameror och bevakningskameror är en viktig beståndsdel i arbetet med att vända utvecklingen i utsatta områden. Mot bakgrund av vad regeringen och Polismyndigheten har anfört om anskaffande av sådan utrustning och att fördelning till utsatta områden prioriteras finner utskottet inte skäl för riksdagen att ta initiativ med anledning av motionerna 2020/21:3891 (SD) yrkande 3 och 2020/21:3892 (KD) yrkande 3. Motionsyrkandena avstyrks.

Vidare vidhåller utskottet sin tidigare uppfattning och är inte berett att ställa sig bakom förslaget i motion 2020/21:3891 (SD) yrkande 2 om att tillsätta en utredning om förändrade sekretessregler mellan myndigheter. Utskottet noterar därvid att Brå i en rapport från februari 2021 har bedömt att de befintliga möjligheterna att dela information om unga personer inte tillämpas fullt ut och inte nödvändigtvis skulle lösas genom ny lagstiftning. Utskottet delar uppfattningen i rapporten att det är angeläget att höja kunskapsnivån hos berörda handläggare och ge dem stöd och vägledning vid tillämpningen av regelverket. Motionsyrkandet avstyrks.

När det gäller frågan om administrativt it-stöd vidhåller utskottet sitt tidigare ställningstagande och anser att det inte framkommit något som ger anledning att göra ett sådant tillkännagivande. Utskottet finner inte heller skäl att ställa sig bakom förslaget om att Polismyndigheten ska ges i uppdrag att bl.a. stärka förmågan till strategisk planering, styrning och verksamhetsutveckling. Motionerna 2020/21:91 (V) yrkandena 1 och 2 samt 2020/21:3883 (V) yrkandena 1 och 2 avstyrks därför.

När det gäller polisens arbetsmetoder och åtgärder i utsatta områden konstaterar utskottet att situationen i de utsatta områdena är en högt prioriterad fråga och att polisens arbete i stor utsträckning bedrivs i samarbete med andra aktörer. När det gäller frågan om sociala insatsgrupper och riktlinjer för förebyggande insatser på lokal nivå vidhåller utskottet sin tidigare uppfattning och anser således att det saknas anledning att ta sådana initiativ som motionärerna efterfrågar. Vidare anser utskottet att motionsyrkandena om att sprida fasmodellen får anses åtminstone delvis tillgodosedda genom det pågående projektet vid Brå. Utskottet är inte heller berett att ta några initiativ med anledning av förslagen om utvärdering av polisens arbetsmetoder, om utveckling av polisens arbete med medborgarlöften och om att inrätta trygghetszoner med trygghetsvårdare. Motionerna 2020/21:91 (V) yrkande 6, 2020/21:449 (V) yrkandena 1, 2, 5, 6 och 8 samt 2020/21:3883 (V) yrkandena 3–8 avstyrks därför.

Avslutningsvis föreslår utskottet att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Reservationer

1. Regeringens styrning av Polismyndighetens arbete i utsatta områden, punkt 1 (M, C, KD, L)

av Johan Forssell (M), Louise Meijer (M), Ellen Juntti (M), Johan Pehrson (L), Ingemar Kihlström (KD), Helena Vilhelmsson (C) och Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:3887 av Johan Hedin och Helena Vilhelmsson (båda C) och
2020/21:3889 av Johan Pehrson m.fl. (L).

Ställningstagande

Riksrevisionens slutsats är att Polismyndighetens arbete i utsatta områden inte är fullt ut ändamålsenligt. Även om Riksrevisionens rekommendationer formellt riktar sig till Polismyndigheten konstaterar vi att ansvaret ytterst är regeringens, till följd av otillräcklig myndighetsstyrning.

Flera av de brister som framkommer i Riksrevisionens granskningsrapport – klassificering av utsatta områden, uppföljning av resurser och antalet områdespoliser, tillgång till kameror och informationsdelning mellan socialtjänst och polis – har uppmärksammats tidigare och ingen av dem är svåra att avhjälpa. Även om regeringen har en ambition att vända utvecklingen i utsatta områden visar bristerna i Riksrevisionens rapport enligt vår mening på ledarskapsproblem från regeringens sida. Vi menar att regeringen behöver stärka sin ledning och styrning för att säkerställa att Polismyndighetens arbete i utsatta områden är ändamålsenligt. Vi anser också att regeringen bör återkomma till riksdagen och rapportera om sina fortsatta åtgärder tills de brister som påtalats av Riksrevisionen är åtgärdade.

2. Klassificering av utsatta områden, punkt 2 (M, SD, KD)

av Johan Forssell (M), Louise Meijer (M), Adam Marttinen (SD), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Bo Broman (SD), Ingemar Kihlström (KD) och Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3892 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Riksrevisionen konstaterar i rapporten att metodstödet för att definiera utsatta områden har brister och delvis bygger på subjektiva bedömningar av områdets problematik, vilket innebär att det är svårt att jämföra områden med varandra. Vi instämmer i Riksrevisionens kritik och är av uppfattningen att metodstödet måste uppdateras samt att brottskadeindex bör användas i polisens metodarbete för att klassificera utsatta områden. Utformningen av ett sådant brottskadeindex diskuteras i forskningsartikeln *Designing the Swedish Crime Harm Index: an Evidence-Based Strategy*, som publicerades i *Cambridge Journal of Evidence-Based Policing* 2020.

3. Fler områdespoliser, punkt 3 (SD)

av Adam Marttinen (SD), Katja Nyberg (SD) och Bo Broman (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3891 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Av Riksrevisionens granskning framgår att rikspolisens beslut om minst en områdespolis 5 000 invånare inte är uppfyllt i en tredjedel av de utsatta områdena. Det bör noteras att regeringen i föregående budget inte aviserade medel för 2023, vilket även Polismyndigheten nämner i sitt budgetunderlag för 2022–2024. Vi menar att det är nödvändigt att åtminstone de resurser som Polismyndigheten äskar tillförs för att målet om områdespoliser ska kunna nås.

Utöver detta bör ytterligare resurser tillföras för att genomföra särskilda lönesatsningar i syfte att behålla personal och återanställa personal som har valt att avsluta sina anställningar på Polismyndigheten.

4. Uppföljning av Polismyndighetens interna mål, punkt 4 (KD)

av Ingemar Kihlström (KD) och Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3892 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

I rapporten riktar Riksrevisionen kritik mot uppföljningen av Polismyndighetens mål om en områdespolis per 5 000 invånare i utsatta områden. I rapporten konstateras att det är svårt att följa upp målet eftersom områdespoliser inte utgör en organisatorisk nivå inom Polismyndigheten. Vi konstaterar att ett mål som är svårt att mäta också är mycket svårt att nå. Vi menar att Polismyndigheten ska ställa upp interna mål som är mätbara och därmed också möjliga att nå. Detta är särskilt viktigt i de utsatta områdena, på grund av just deras utsatthet.

Regeringen bör vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

5. Kamerabevakning, punkt 5 (M, SD, KD)

av Johan Forssell (M), Louise Meijer (M), Adam Marttinen (SD), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Bo Broman (SD), Ingemar Kihlström (KD) och Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:3891 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 3 och
2020/21:3892 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi delar Riksrevisionens uppfattning att bevakningskameror och kroppsburna kameror är viktiga verktyg för att kunna bedriva ett effektivt polisarbete i utsatta områden. Därför ser vi allvarligt på att det har framkommit i Riksrevisionens granskning att över hälften av cheferna i lokalpolisområden i utsatta områden har uppgett att de inte har tillgång till kameror. Vi menar att regeringen måste säkerställa Polismyndighetens tillgång till kameror och tillföra tillräckliga resurser för att åstadkomma detta.

6. Sekretess mellan myndigheter, punkt 6 (M, SD, KD)

av Johan Forssell (M), Louise Meijer (M), Adam Marttinen (SD), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Bo Broman (SD), Ingemar Kihlström (KD) och Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3891 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

I rapporten identifierar Riksrevisionen att det finns brister hos Polismyndigheten och socialtjänsten när det gäller sekretessfrågor, bl.a. råder osäkerhet om vilken information som får delas. Denna problematik är tidigare känd och måste åtgärdas omgående, i synnerhet för att bryta unga personers väg in i kriminalitet. Vi vill därför tillsätta en statlig utredning med uppdrag att utreda en ny lagstiftning som innehåller starkare och tydligare sekretessbrytande bestämmelser för uppgifter mellan Polismyndigheten och andra myndigheter.

7. Polismyndighetens strategiska planering, styrning m.m., punkt 7 (V)

av Linda Westerlund Snecker (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:91 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 1 och
2020/21:3883 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Ombildningen till en sammanhållen polismyndighet 2015 är en av de mest omfattande och komplexa organisationsförändringar som har genomförts inom staten på många år. Ombildningen har utvärderats av Statskontoret, som i en slutrapport från 2018 konstaterar att målsättningarna om bättre verksamhetsresultat och högre kvalitet i polisens arbete inte har uppnåtts trots att förutsättningarna för verksamheten är bättre. I slutrapporten lämnas sju rekommendationer till Polismyndigheten för att nå målen för reformen: stärk förmågan till strategisk planering och styrning, stärk genomslaget för styrningen, utveckla uppföljningen så att den stöder verksamhetens behov, var uthållig i att stärka det lokala polisarbetet, fortsätt att analysera vad som ska vara enhetligt i organisationen, utveckla de nationella gemensamma avdelningarna och undvik att it-systemen blir en flaskhals. I rapporten Stöta på patrull – en ESO-rapport om polisens problemorienterade arbete (2019:6) av Jerzy Sarnecki framhålls bl.a. att det finns en hel del berättigad kritik mot reformen samt att verksamhetsutvecklingen borde ha fått en mer framskjuten plats och högre status i den nya polisorganisationen.

Eftersom det är angeläget att de problem som uppstått i och med eller inte blivit lösta genom omorganisationen anser jag att regeringen snarast måste presentera förslag på åtgärder. Regeringen bör därför ge Polismyndigheten i uppdrag att stärka förmågan till strategisk planering, styrning och verksamhetsutveckling samt att utveckla uppföljningen och att stärka det lokala polisarbetet.

8. Administrativt it-stöd, punkt 8 (V)

av Linda Westerlund Snecker (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:91 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 2 och
2020/21:3883 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Stora delar av polisens tekniska utrustning, t.ex. datasystem, är långsamma, föråldrade och icke kompatibla med varandra. Som exempel på detta kan

nämnas att det ofta tar onödigt lång tid att göra en händelserapport, vilket dessutom påverkar arbetsmiljön för poliser negativt.

I ESO-rapporten 2019:6 konstateras att en hel del av det dagliga arbetet som skulle kunna tas över eller i alla fall underlättas av dagens it-teknik fortfarande utförs manuellt eller med hjälp av teknik som är kraftigt föråldrad. Som exempel kan nämnas poliser som själva transkriberar förhör som de har hållit, kommunikationsutrustning som inte kan användas för att skicka bilder och videoinspelningar samt olika datasystem som inte är kompatibla med varandra och som ofta inte heller är användarvänliga. Ett annat problem som identifieras i rapporten är att modern teknik visserligen finns tillgänglig men att personalen saknar kännedom om detta eller kunskap om hur den ska användas. Dessa slutsatser bekräftas också av Polismyndighetens internrevision.

Förutom att det krävs en modernisering av it-miljön skulle tillgång till administrativt stöd, främst för poliser i yttre tjänst, frigöra värdefull tid för konkret polisarbete. Mot denna bakgrund anser jag att regeringen bör ge Polismyndigheten i uppdrag att vidta åtgärder för att ge poliser i yttre tjänst tillgång till modernt administrativt it-stöd.

9. Polisens arbetsmetoder och åtgärder i utsatta områden, punkt 9 (V)

av Linda Westerlund Snecker (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:91 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkande 6,

2020/21:449 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkandena 1, 2, 5, 6 och 8 samt

2020/21:3883 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V) yrkandena 3–8.

Ställningstagande

Bilpatrullering används av polisen i stor utsträckning, trots att det finns forskning som ifrågasätter att denna metod har brottspreventiva och trygghetsskapande effekter. Däremot finns det stöd i forskningen för att fotpatrullering leder till sådana effekter, men trots detta används fotpatrullering i mycket begränsad utsträckning. Jag anser att polisens arbetsmetoder bör baseras på forskning och utvärdering som visar att metoden faktiskt fungerar för att förebygga brott och skapa större trygghet hos allmänheten. Regeringen bör därför ge Polismyndigheten i uppdrag att

utvärdera polisens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetsmetoder, bl.a. bilpatrullering.

För att polisen ska ha möjlighet att bygga tillit och förtroende hos de boende i ett utsatt område måste det finnas garantier för att etnisk profilering och rasprofilering inte förekommer i polisens arbete. Jag föreslår därför att polisens pågående arbete med medborgarlöften ska utvecklas till att omfatta frågan om att människor inte ska bemötas eller behandlas på ett speciellt sätt enbart på grund av sitt ursprung.

Vidare anser jag att regeringen bör ge Brå i uppdrag att genomföra en kartläggning av landets socialt utsatta områden och relevanta aktörer samt sprida fasmodellen som arbetssätt till dessa områden. Arbetet med fasmodellen bygger på samverkan mellan polis, kommun, fastighetsägare, boende i området, lokala organisationer och andra aktörer.

Jag anser att fasmodellen skulle kunna utvecklas till att inrymma ett brottsförebyggande samarbete mellan relevanta aktörer i form av sociala insatsgrupper. Jag vill att regeringen ska ta initiativ till att inrätta lokala insatsgrupper i syfte att minska skjutningar, dödligt våld och gängkriminalitet. Regeringen bör också ge Brå i uppdrag att ta fram riktlinjer för konkreta förebyggande insatser på lokal nivå och vid behov bistå med hjälp och vägledning för att de sociala insatsgrupperna ska komma igång.

Slutligen anser jag att de positiva erfarenheterna med trygghetsvårdar, som bl.a. har tillämpats i området Gårdsten i Göteborg med goda resultat, bör spridas till samtliga socialt utsatta områden. Jag vill att det ska inrättas särskilda trygghetszoner där personer kan mötas, t.ex. för att promenera eller ta bussen tillsammans hem. I dessa zoner ska det finnas trygghetsvårdar som har till uppgift att skapa trygghet för de boende i området.

Regeringen bör vidta åtgärder för att tillgodose det anförda.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2020/21:108 Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens arbete i utsatta områden.

Följdmotionerna

2020/21:3883 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Polismyndigheten i uppdrag att stärka förmågan till strategisk planering, styrning och verksamhetsutveckling samt att utveckla uppföljningen och att stärka det lokala polisarbetet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Polismyndigheten i uppdrag att vidta åtgärder för att ge poliser i yttre tjänst tillgång till modernt administrativt it-stöd och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Polismyndigheten i uppdrag att utvärdera polisens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetsmetoder, t.ex. bilpatrullering, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att polisens arbete med medborgarlöften bör utvecklas till att omfatta frågan om att människor inte ska bemötas eller behandlas på ett speciellt sätt enbart på grund av sitt ursprung och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Brottsförebyggande rådet i uppdrag att genomföra en kartläggning av landets socialt utsatta områden och relevanta aktörer samt sprida fasmodellen som arbetssätt till dessa områden och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att inrätta lokala sociala insatsgrupper i syfte att minska förekomsten av skjutningar, dödligt våld och gängkriminalitet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Brottsförebyggande rådet i uppdrag att ta fram riktlinjer för konkreta förebyggande insatser på lokal nivå och vid behov bistå med hjälp och vägledning för att arbetet i de lokala sociala insatsgrupperna ska komma igång och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att inrätta särskilda trygghetszoner med trygghetsvårdare i socialt utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3887 av Johan Hedin och Helena Vilhelmsson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen måste stärka sin ledning av Polismyndigheten i syfte att säkerställa att myndighetens arbete i utsatta områden är ändamålsenligt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3889 av Johan Pehrson m.fl. (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regeringens styrning av Polismyndigheten för att förbättra myndighetens arbete i utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3891 av Adam Marttinen m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler områdespolisering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sekretess mellan myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad kamerabevakning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3892 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om användandet av brottskadeindex i polisens metodarbete för att klassificera utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre uppföljning av de interna målen hos Polismyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgång till kamerabevakning och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:91 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Polismyndigheten i uppdrag att stärka förmågan till strategisk planering, styrning och verksamhetsutveckling samt att utveckla uppföljningen och att stärka det lokala polisarbetet och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Polismyndigheten i uppdrag att vidta åtgärder för att ge poliser i yttre tjänst tillgång till modernt administrativt it-stöd och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Polismyndigheten i uppdrag att utvärdera polisens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetsmetoder, t.ex. bilpatrullering, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:449 av Linda Westerlund Snecker m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att polisens arbete med medborgarlöften bör utvecklas till att omfatta frågan om att människor inte ska bemötas eller behandlas på ett speciellt sätt enbart på grund av sitt ursprung och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Brottsförebyggande rådet i uppdrag att genomföra en kartläggning av landets socialt utsatta områden och relevanta aktörer samt sprida fasmodellen som arbetssätt till dessa områden och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att inrätta lokala sociala insatsgrupper i syfte att minska skjutningar, dödligt våld och gängkriminalitet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Brottsförebyggande rådet i uppdrag att ta fram riktlinjer för konkreta förebyggande insatser på lokal nivå och vid behov bistå med hjälp och vägledning för att arbetet i de lokala sociala insatsgrupperna ska komma igång och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att inrätta särskilda trygghetszoner med trygghetsvårdar i socialt utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.